

בעניין : הליכוד, תנועה לאומית ליברלית

על ידי בא כוחה עו"ד אבי הלוי היועץ המשפטי של הליכוד
מכנרת (מושבה) ד.ג עמק הירדן 15105
טלפון: 04-6709330, 052-4326312 פקס: 04-6709443
מייל: avi.halevy@gmail.com

המבקשת

- נ ג ד -

1. רשימת כחול לבן בראשות בני גנץ ויאיר לפיד

עו"ד עודד גזית, יועמ"ש תנועת כחול לבן
odwd@gbc-law.co.il

2. יש עתיד בראשות יאיר לפיד

3. חוסן לישראל

המשיבים

עתירה דחופה לקבלת צו מניעה

יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים ואחת, כבוד המשנה לנשיאת בית המשפט העליון, השופט חנן מלצר, מתכבד בזה על ידי המבקשת, תנועת הליכוד, ליתן צו מניעה כנגד המשיבים, לפי סעיף 17ב לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959, המורה להם כדלקמן:

א. להסיר לאלתר מהמדיה הדיגיטאלית ומכל אמצעי פרסום אחר, את הסרטון שבו נראים שלושה רמטכ"לים לשעבר, המועמדים לכנסת ברשימת כחול לבן בראשות בני גנץ ויאיר לפיד, מצולמים עם חיילים על רקע מוטיבים צה"ליים, במסגרת אימונים, תרגילים וטכסים צבאיים. הסרטון פורסם ברשת האינטרנט בכתובת:

<https://twitter.com/qantzbe/status/1103254729273020416?s=21>

ב. ליתן צו מניעה כנגד המשיבים, מלעשות שימוש במערכת הבחירות לכנסת בתמונות סטילס ובסרטוני וידאו, במדיה הדיגיטלית שבהם נראים שלושת הרמטכ"לים ומועמדים אחרים ברשימת "כחול לבן בראשות בני גנץ ויאיר לפיד", כשהם מצולמים עם חיילים על רקע מוטיבים צה"ליים, כגון: אימוני יחידות, תרגילים וטכסים צבאיים, שכן לטענת המבקשת מדובר בפרסומים שנעשים בניגוד להוראת סעיף 2ב(ב) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט 1959.

ג. ליתן צו מניעה כנגד המשיבים להסיר תמונות וסרטונים בכל אמצעי מדיה שמציגים מועמדים מרשימת כחול לבן בבססי צהל או עם חיילים, שאינם מוזכרים בעתירה ואשר פורסמו בתקופת הבחירות.

ואלה נימוקי התגובה

מבוא

1. עניינה של הבקשה שבפנינו הוא בסרטון שפורסם היום ה- 6 במרץ על ידי המשיבים במדיה הדיגיטלית, שבו נראים שלושה מועמדים הנכללים בהנהגת רשימת כחול לבן, שלושתם רמטכ"לים בדימוס, כשהם מצולמים עם חיילי צה"ל באירועים צבאיים, ביניהם תרגילים וטכסים צבאיים. לגישת המבקשת הסרטון מהווה תעמולת בחירות אסורה שפורסמה תוך הפרה של סעיפים 2א ו-2ב(ב) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה)

2. העותרת, תנועת הליכוד היא מפלגה המיוצגת בכנסת, שהגישה רשימת מועמדים בבחירות לכנסת שכינויה "הליכוד בהנהגת בנימין נתניהו לראשות הממשלה"

3. המשיבים 2 ו-3 הן מפלגות רשומות שהגישו רשימת מועמדים משותפת, היא המשיבה 1, שכינוייה "רשימת כחול לבן בראשות בני גנץ ויאיר לפיד"

4. הסרטון, שהופק ופורסם על ידי המשיבה 1, פורסם בתקופה המוגדרת בחוק כתקופת בחירות, והוא מהווה תעמולת בחירות מובהקת, בהתאם למבחנים שנקבעו בפסיקה, שכן האופי הדומיננטי שלו הוא תעמולת בחירות המכוונת להשפיע על תודעת הציבור לקראת הבחירות לכנסת.

5. לגישתנו, הסרטון מהווה תעמולת בחירות אסורה לפי סעיף 2ב(ב) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה), תשי"ט-1959, האוסר שימוש במסגרת תעמולת בחירות בצבא הגנה לישראל באופן העשוי ליצור רושם, כי צבא הגנה לישראל מזוהה עם מפלגה או עם רשימת מועמדים, וכן בניגוד לסעיף 2א לחוק האוסר, בין היתר, שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מחושיים אן בלתי מוחשיים של המדינה ורשויותיה.

העובדות

6. היום ה- 6 בפברואר 2019 פירסמו המשיבים במדיה הדיגיטלית את הסרטון המצוטט בסעיף א' למבוא לבקשה. בסרטון נראים שלושה מועמדים המהווים את הנהגת המשיבה, שלושתם רמטכ"לים בדימוס, כולם במדים, כשהם מצולמים עם חיילים בתרגילים ובטכסים צבאיים. בסרטון נכתב, בין היתר, בהתייחס לשלושת הרמטכ"לים: "117 שנים הם שומרים יחד על ביטחון ישראל", "117 שנים הם מקבלים את ההחלטות הקשות", "117 שנים הם מנהלים את הקרבות של ישראל".

7. למיטב ידיעתה של המבקשת הסרטון נשוא הבקשה כולו או חלקו הופק מקטעי ווידאו וצילומים, שהופקו וצולמו על ידי לע"מ ו/או רשות ממשלתית אחרת של המדינה ו/או צה"ל.

התשתית הנורמטיבית

8. סעיף 2ב(ב) לחוק הבחירות דרכי תעמולה מתייחס לתעמולת בחירות שבה נעשה שימוש במוטיבים צבאיים והוא מורה לאמור:

"לא יעשה שימוש בתעמולת בחירות בצבא הגנה לישראל באופן העשוי ליצור רושם כי צבא הגנה לישראל מזוהה עם מפלגה או עם רשימת מועמדים; אין בסעיף קטן זה כדי למנוע ממפלגה או מרשימת מועמדים להביע תמיכה בצבא הגנה לישראל" (ההדגשה בקו אינה במקור)

9. סעיף 2א לחוק דן בתעמולת בחירות שבמסגרתה נעשה שימוש בנכסים של המדינה והוא מורה לאמור:

"לא יעשה שימוש, בקשר עם תעמולת בחירות, בכספים או בנכסים מחושיים אן בלתי מוחשיים של גוף מבוקר כמשמעותו בפסקאות 1, 2, 3, 4, 9 של סעיף 9 לחוק מבקר המדינה, תשי"ח-1958 (נוסח משולב), או של תאגיד שהממשלה או רשות מקומית משתתפת בהנהלתו או בהונו ולא יעשה שימוש כאמור במקרקעין או במטלטלין המחוזקים למעשה על ידי גוף או תאגיד כזה, למעט שימוש כמפורט להלן:

(1) שימוש, בתמורה או שלא בתמורה באולמות ובמקומות פומביים פתוחים העומדים כרגיל לשימוש כאמור

(2) שימוש בנכסים שהועמדו על ידי המדינה לרשותו של שר, סגן שר או חבר כנסת או שהועמדו על ידי הרשות המקומית לרשותו של ראש הרשות; אין בהוראות פסקה זו כדי לגרוע על שימוש בנכסים כאמור שהוטלו לפי כל דין או כללי אתיקה."

10. בתב"כ 13/21 מפלגת העבודה הישראלית נ' הליכוד ואח' הוציא יו"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת העשרים ואחת כבוד המשנה לנשיאת בית המשפט העליון, השופט חנן מלצר, צו מניעה המופנה כלפי הליכוד המורה לליכוד לא לפרסם כל פרסום, שאיננו עולה בקנה אחד עם הוראות סעיפים 2א או 2ב(ב) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) וכן להסיר תמונות וסרטונים בכל אמצעי מדיה המציגים את יו"ר הליכוד וראש הממשלה, מר בנימין נתניהו, בבסיסי צהל או עם חיילים. הצו הוחל גם על תמונות וסרטונים מפירים כאמור, שלא הוזכרו בתב"כ 13/21 ואשר פורסמו בתקופת הבחירות.

11. בסעיף 16 להחלטתו בתב"כ 13/21 עמד כבוד השופט מלצר על תכליתו של סעיף 2ב(ב) לאמור:

"מעבר לתכלית של שמירת השוויון וטוהר הבחירות, אשר עמדנו עליהן לעיל-ההוראה האמורה, שהיא ייחודית לגבי צה"ל ככזה – מכוונת להבטיח ברמתה התת חוקתית גם את התפיסה שצה"ל הוא "צבא העם" ואין הוא מעורב פוליטית בכל צורה שהיא. עיקרון זה מעוגן ברמה החוקתית בסעיף 1 לחוק יסוד: הצבא, הקובע כדלקמן:

"צבא -הגנה- לישראל הוא צבאה של המדינה"

12. בסעיף 19 להחלטתו מתייחס כבוד השופט מלצר למבחן הניכוס שבאמצעותו יש לבחון האם תעמולת הבחירות שבה נעשה שימוש במוטיבים צה"ליים מנכס את צה"ל למפלגה שפרסמה את הפרסום:

"המבחן שקובע הסעיף אינו בודק האם השיוך או הניכוס אכן השפיעו בפועל על דעתו של הבוחר. די שמדובר באופן "העשוי ליצור רושם", כלומר די בהוכחת קיומו של חשש שמא נוצרה מראית עין של זיהוי או "הניכוס", בראייתו של בוחר סביר מראית עין כזו יכולה להיווצר גם עם ה"ניכוס" כאמור הוא במידה "חלשה" או אפילו עקיפה, או בלתי – מודעת."

13. בסעיף 20 להחלטתו מזכיר כבוד יושב ראש ועדת הבחירות, כי על פי החלטות של יושבי ראש ועדות הבחירות המרכזית במערכות הבחירות האחרונות, סעיף 2ב(ב) לחוק הבחירות (דרכי תעמולה) חל גם על פרסומים באמצעות האינטרנט.

המקרה שבפנינו

14. במקרה שבפנינו הפרסום נשוא הבקשה עומד במבחן הניכוס. הסרטון כולל תמונות של שלושה מועמדים המהווים את הנהגתה של המשיבה, רשימת כחול לבן - כולם רמטכ"לים בדימוס, כולם במדים, כשהם מצולמים בתרגילים צבאיים ובטכסים צבאיים.

15. בסרטון נכתב, בין היתר, "117 שנים הם שומרים יחד על ביטחון ישראל", "117 שנים הם מקבלים את ההחלטות הקשות", "117 שנים הם מנהלים את הקרבות של ישראל", וכל זאת לא כדי לגלות לציבור כי כל אחד מהם שירת בעבר כרמטכ"ל, שהרי את זה יודעים כולם, אלא כדי ליצור רושם בעיני ציבור הבוחרים, כי שלושה רמטכ"לים לשעבר עם 117 שנות ניסיון הם צבא ההגנה לישראל ואם הם - הצבא - מתמודדים במסגרת רשימת מועמדים אחת בבחירות לכנסת, הרי שצה"ל מזוהה עם רשימתם.

16. הסרטון, כפי שאמרנו הוא תעמולת בחירות שכן המרכיב הדומיננטי שבו הוא תעמולה שנועדה להשפיע על תודעת הציבור שמגבש בימים אלה החלטתו בעד מי להצביע בבחירות לכנסת. פסק הדין המנחה לגבי הפרשנות הראויה שיש לתת לביטוי "תעמולת בחירות" הוא עניין זוילי, שבו נקבע מבחן הדומיננטיות כמבחן העיקרי לסיווגו של פרסום כתעמולת בחירות:

"... תעמולת בחירות הינה רק אותו ביטוי שהאפקט שלו הוא בהשפעתו על הבוחר ושאינו לו אפקט דומיננטי אחר..." (ראה בג"ץ 869/92 נסים זוילי נ' י"ר ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה- שלוש עשרה, פ"ד מו(2))

17. בבג"ץ זוילי מביא הנשיא דאז (ברק) בהסכמה את דבריו של כב' השופט (כתוארו אז) שמגר, כהונתו כיו"ר ועדת הבחירות המרכזית, בעניין סרור לגבי מבחן הדומיננטיות או מבחן האפקטיביות, לפיהם לא די בהשפעה עקיפה של הפרסום על שיקוליו של הבוחר, אלא צריך שהפרסום יתפס כתעמולה בעיניו של האדם הסביר:

"... אכן האיזון הראוי בין הערכים המתחרים מחייב כי הדיבור 'תעמולת בחירות' יכלול אותו שידור אשר פועלו הוא בשכנוע ובהשפעה על הכרעת הבוחר, ולא שידור שהאפקט שלו הוא אחר (כגון: אמנותי, חדשותי, דתי) גם אם השפעות הלוואי שלו הם בהשפעה (עקיפה) על הבוחר. עמד על כך הנשיא השופט שמגר - תוך התייחסות לסעיף 8 לחוק דרכי תעמולה, האוסר על ליווי תעמולת בחירות בתוכנית בידור באומרו 'סעיף 8 אינו דן בכל אירוע, ממנו יכולה לנבוע בעקיפין השפעה על שיקולו של הבוחר, אלא בתעמולה, הנראית בתור שכזאת בעיני האדם הסביר (ת"מ 1/83 [23 עמ' 28])" (זוילי, פסקה 20)

18. קביעה דומה בשאלה מהי "תעמולת בחירות" מצויה גם בעניין שמאי בו נקבע:

"תעמולה' עניינה ביטוי, אשר האפקט הדומיננטי שלו - ברמת הסתברות של אפשרות ממשית או ודאות קרובה - הוא בהשפעה על הצופה, ושאינו לו אפקט דומיננטי אחר, כגון אמנותי או חדשותי..." (ראה בג"ץ 7012/93 ח"כ יעקב שמאי נ' הרשות השנייה לטלוויזיה ורדיו, פ"ד מח(3) 25)

19. המבחן העיקרי לבחינה האם פרסום מסוים הוא בגדר "תעמולת בחירות" הוא אפוא מבחן הדומיננטיות, ואולם למבחן זה מצטרפים מבחנים נוספים הבוחנים כל מקרה ומקרה לגופו כמו למשל, עיתוי הפרסום וקרבתו למועד הבחירות וכן הממד התעמולתי שבפרסום ביחס לחיוניותו של המידע לציבור (ראה השופט רובינשטיין בתר"ם 23/19 גור נ' אדיב וכן ראה תר"מ 182/20 רשימת בני תורה בעיר מודיעין עילית נ' גוטרמן וראה גם הנחיות היועץ המשפטי לממשלה 1.1900 (21.779))

20. המסקנה העולה מהחלתם של מבחן הדומיננטיות והמבחנים הנוספים שנקבעו בפסיקה על הפרסום נשוא העתירה היא כי הפרסום מהווה "תעמולת בחירות". הסרטון התפרסם בעמוד הטוויטר של יו"ר רשימת כחול לבן ועל פי תוכנו הוא מופנה כלפי הציבור במטרה לשכנע אותו להצביע לרשימת כחול לבן כי יש לה 17 שנות ותק ביטחוני.

21. תגובה זו נתמכת בתצהיר לאימות העובדות הנטענות בה.

22. לאור האמור לעיל, כבוד יו"ר וועדת הבחירות המרכזית הנכבדה מתבקש לקבל הבקשה וליתן הצווים המבוקשים ברישא של הבקשה.

אבי הלוי, עו"ד
היועץ המשפטי של תנועת הליכוד

